

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

OTSUS

02.09.2011 nr 5.1-5/11-019

Koondumisele nr 10/2011 AS Ekspress Grupp/Eesti Päevalehe AS loa andmine

Koondumine

Konkurentsiamet on 04.07.2011 saanud lühendatud kujul koondumise teate, mille kohaselt vastavalt AS-i Ekspress Grupp (edaspidi *EG*) ühepoolsele otsusele, finantseerida tõsistes majandusraskustes Eesti Päevalehe AS-i (edaspidi *EPL*) tegevust olukorras, kus teine aktsionär OÜ Vivarone ei soovinud seda teha ning EPL-i finantseerimata jätmise oleks tähendanud EPL tegevuse lõpetamist, saavutas EG väidetavalt faktilise valitseva mõju EPL-i üle.

Konkurentsiamet saatis 05.07.2011 koondumise teate esitajale teate, millega palus muuhulgas esitada koondumise teade täismahus ning dokumendid, mille alusel koondumine on jõustatud. Lisaks märkis Konkurentsiamet teates, et esialgsel hinnangul on käesoleva koondumise puhul kõige selgemaks ning üheselt arusaadavamaks vastavaks dokumendiks aktsiate võõrandamise leping. Täismahus koondumise teade esitati Konkurentsiametile 08.08.2011. Koondumise teate esitaja jääb täismahus esitatud teates endiselt seisukohale, et valitseva mõju üleminek toimus EG ühepoolse otsusega finantseerida EPL-i. Siiski on täismahus koondumise teates EG võtnud aluseks Konkurentsiameti seisukoha, et koondumine toimus EPL-i 50% osaluse omandamisega EG poolt ning esitas ka sellekohase lepingu. Kuivõrd muid koondumise aluseks olevaid dokumente Konkurentsiametile ei esitatud, lähtub Konkurentsiamet käesoleval juhul täismahus koondumise teatele lisatud aktsiate müügilepingust ning käsitleb seda koondumise jõustamise aluseks oleva dokumendina.

Vastavalt 11.03.2011 sõlmitud aktsiate müügilepingule omandas EG OÜ-lt Vivarone 50% EPL-i aktsiatest. Kuivõrd tehingu eelselt omas EG 50% EPL-i aktsiatest, siis sai tehingu tulemusel EG-st 100% EPL-i aktsiate omanik. Tehingu tulemusel toimus üleminek ühiselt valitsevalt mõjult ainuvalitsevale mõjule, mille tulemusel saavutas EG valitseva mõju EPL-i üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses. Seega oli tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 04.07.2011 ülalnimetatud lühendatud kujul koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonKS § 20 p 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle ja KonKS § 20 p 4 järgi on koondumise osaline ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle omandatakse valitsev mõju. Seega on käesoleval juhul koondumise osalisteks EG ja EPL.

EG on kirjastustegevusega tegeleva kontserni emaettevõtjaks. EG tütarettvõtjateks on:

- Eesti Ajalehed AS, mille põhitegevuseks on nädalalehtede Eesti Ekspress ja Maaleht ning ajakirjade Maakodu ja Maamajandus kirjastamine, samuti veebiväljaannete www.ekspress.ee, www.maaleht.ee ja www.ajaleht.ee kirjastamine ja haldamine ning lisaks kliendilehtede ja raamatute kirjastamine.
- AS Printall, mille põhitegevuseks on trükiteenuste osutamine, peamiselt perioodika trükkimine.
SIA Delfi Holding, AS Delfi (Eesti), Saarmann Meedia OÜ, AS Delfi (Läti), Mango.lv SIA, UAB Delfi (Leedu), UAB Ekspress Portals, TOV Delfi (Ukraina). Nende ettevõtjate põhitegevusteks on internetiportaalide haldamine ning e-post'i, fotoportaali, kuulutuste, mängude, meelelahutuse jpm lisateenuste pakkumine.
UAB Ekspress Leidyba, mille põhitegevus on ajakirjade kirjastamine Leedus.

EG ühisettevõtjateks AS-iga Eesti Meedia on:

- AS SL Öhtuleht, mille põhitegevus on tabloidajalehe Öhtuleht väljaandmine.
- AS Ajakirjade Kirjastus, mis kirjastab enam kui 20 ajakirja, mille hulka kuuluvad Kroonika, Eesti Naine, Naised, Nädal, Teleleht, Kodukiri, Anne & Stiil, Tervis Pluss, Oma Maitse, Pere ja Kodu, Jana. Lisaks väljaanne Käsitöö, ajakirjade lisa- ja eriväljaanded, Tallinn This Week, erinevad ristsõnad, kliendiajakirjad ja raamatud, portaalid www.NaisteMaailm.ee, www.Toidutare.ee, www.Kroonika.ee, www.Telekas.ee.
- AS Express Post, mille põhitegevuseks on perioodika kojukanne, aadressiga ja aadressita reklaami kojukanne, kirisaadetiste edastamine ja kullerposti teenused.

EPL kuulus koondumise eelselt kahe ettevõtja ühise valitseva mõju alla: OÜ Vivarone (50%) ja EG (50%). EPL-il on 50% osalus AS-is Linnaleht, milles ülejäänud 50% kuulub AS-ile Eesti Meedia. EPL kirjastab päevalehte Eesti Päevaleht, haldab veebiväljaannet www.epl.ee ning tegeleb väikeses mahus ka raamatute kirjastamisega. Samuti annab EPL koos AS-iga Eesti Meedia välja tasuta ajalehte Linnaleht, mis ilmub neljas erinevas versioonis – Tallinnas, Tartus ja Pärnus, kusjuures Tallinnas nii eesti kui vene keeles.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 391 200 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 1 917 350 eurot.

Käesoleva koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 391 200 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 1 917 350 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala, mis hõlmab muuhulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Koondumise teate esitaja hinnangul on kaubaturgudeks, kus tegutsevad mõlemad koondumise osalised (horisontaalsed suhted):

- uudiste lugeja kaubaturg;
- trükimeedias reklaamipinna müügi kaubaturg;
- internetis reklaamipinna müügi kaubaturg ja
- raamatute kirjastamise kaubaturg.

Koondumise teate esitaja hinnangul on kaubaturgudeks, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja (vertikaalsed suhted):

- trükiteenuste kaubaturg ja
- perioodika varajase kojukande kaubaturg.

Konkurentzialaste juhtumite majandusanalüüsi teoreetilises käsitluses iseloomustab perioodika kirjastamist turu kahepoolsus, st kirjastaja sõltub oma väljaande turustamisel kahest erinevast ostjate grupi nõudlusest. Perioodika kirjastamisel on eristatavad lugeja kaubaturg (ostjaks on väljaande lugeja) ja reklaami kaubaturg (ostjaks on väljaandes reklaamipinna ostja). Mõlemad ostjate grupid on perioodika kirjastaja jaoks omavahel seotud, kuna tema poolt tehtud otsustused ühe ostjate grupi suhtes mõjutavad ka teist ostjate gruppi, näiteks tõstes hinda lugejatele väheneb ka lugejate arv, selle tulemusel aga muutub väljaanne vähem atraktiivsemaks reklaamiosõtjatele, mistõttu väheneb ka reklaamimüügist saadav tulu. Seega on tegemist erinevate, kuid üksteisest olulisel määral sõltuvuses olevate kaubaturgudega.

Perioodika lugeja kaubaturg

Perioodika lugeja kaubaturg on killustunud paljudeks erinevateks võimalikeks kaubaturgudeks. Lugeja seisukohalt vaadatuna on kirjutavat pressit võimalik jagada vastavalt leviku ulatusele (üleriigilisteks ja kohalikeks väljaanneteks), ilmumise tiheduse järgi (päevalehtedeks, nädalalehtedeks, kuukirjadeks), sisu järgi (ärilehed, spordilehed, üldinformatiivsed ajalehed), uudiste kvaliteedi järgi (tabloidlehed ja kvaliteetlehed), keele järgi (eestikeelsed ja venekeelsed väljaanded), hinna järgi (tasulised ja tasuta väljaanded).

Koondumise teate esitaja hinnangul ei kuulu käesoleva koondumisega omandatava ajalehega Eesti Päevaleht samale kaubaturule tasuta ajalehed, muukeelsed ajalehed, regionaalsed ajalehed ega nädalalehed. Samas on koondumise teate esitaja hinnangul lisaks trüki meediale perioodika lugeja kaubaturu osaks ka päevakajalisi uudiseid pakkuvad internetiväljaanded ning tele- ja raadiomeedia. Internetiväljaannetest kuuluvad perioodika lugeja kaubaturule koondumise teate esitaja hinnangul eelkõige ajalehtede endi veebiväljaanded ning ka teised uudiseid kajastavad internetiportaalid, näiteks Delfi, Everyday, ERR. Samas ei avalda internetiväljaannete lugejaskond olulist mõju käibele perioodika lugeja kaubaturul, kuna internetiväljaannete lugemine on valdavalt tasuta. Internetiväljaannete käive tuleneb reklaami müügist.

Koondumise teate esitaja on välja toonud väljaannete osatähtsused võrreldes omavahel üleriigilisi eestikeelseid päevalehti: Postimees, Eesti Päevaleht, Õhtuleht ja Äripäev. Sellise võrdluse kohaselt oli EG osatähtsuseks 2010 aasta arvestuses 15,4%. Juhul kui liita turuosa arvestusse ka 50% osalus Õhtulehes, oleks 2010. aasta arvestuses EG koondumise järgseks osatähtsuseks 29,3%. Siinkohal on oluline rõhutada, et tegemist on tinglike osatähtsustega, mitte turuosadega täpselt piiritletud kaubaturul.

[...]

Käesoleva koondumisega ei kaasne olulisi muutusi kaubaturul – ei toimu koondumist erinevate väljaannete vahel, muutub vaid valitseva mõju struktuur Eesti Päevalehte väljaandvas ettevõtjas EP ühiselt valitsevalt mõjult ainuvalitsevale mõjule. Seetõttu ei mõjuta antud koondumine oluliselt ka konkurentsitingimusi, mistõttu ei ole kaubaturu täpne piiritlemine vajalik.

Reklaamipinna müügi kaubaturg

Sellel kaubaturul on KonkS § 3 lg 1 tähenduses ostjateks ettevõtjad, kes ostavad reklaamipinda, millel oma tooteid või teenuseid reklaamida ning kaubaturul käibivaks kaubaks on reklaamipind.

Koondumise teate esitaja hinnangul konkureerivad reklaamipinna müügi kaubaturul kõik trükimeedia väljaanded, st nii üleriigilised kui kohalikud ajalehed, tasulised ja tasuta ajalehed, eesti- ja venekeelsed ajalehed ning ajakirjad. Kui trükireklaam on valminud, sobib see formaat avaldamiseks kõikides trükimeedia väljaannetes. Televisioonis, raadios ja internetis trükireklaami aga avaldada ei saa, kuna selleks tuleb toota reklaam vastava meediakanali formaadis. Samas sõltub koondumise teate esitaja selgituse kohaselt reklaami ostja poolne reklaamipinna valik sellest, millisele sihtgrupile, millist reklaami tehakse (selgituseks: üks ja sama sihtgrupp kasutab üldjuhul erinevaid meediakanaleid) ning suuremate reklaamikampaaniate puhul kasutatakse samuti erinevaid meediakanaleid. Seega mõjutavad reklaamipinna müüki trükimeedias ka reklaami müük teistes meedia kanalites.

Koondumise teate esitaja on koondumise teates eristanud reklaami müüki kõikides trükimeediaväljaannetes ja reklaami müüki internetis.

Võttes aluseks koondumise teates esitatud andmeid 2010. aasta kohta, järeldub, et koondumise tulemusel saavutas EG reklaami müügis trükimeediaväljaannetes

osatähtsuseks 20,5%, sealhulgas on koondumise tulemusel lisandunud 4,1% ja reklaami müügis internetis 29,6%, sealhulgas on koondumise tulemusel lisandunud 0,7%. Siinjuures on oluline rõhutada, et tegemist on tinglike osatähtsustega, mitte turuosadega täpselt piiritletud kaubaturgudel.

Kuivõrd käesolev koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsitingimusi reklaami müügi valdkonnas, ei ole kaubaturgude täpne piiritlemine vajalik ning Konkurentsiamet jätab antud juhul kaubaturgude või kaubaturu määratluse lahtiseks.

Raamatute kirjastamise kaubaturg

Raamatute kirjastamisel tegeleb kirjastaja raamatu sisu kokkupanemisega ja turustamisega. Raamatu kirjastaja ei tegele raamatu trükkimisega ega ei ole üldjuhul ise ka autor.

Nii EG ja EM-i ühise valitseva mõju all olev ettevõtja AS Ajakirjade Kirjastus kui ka EPL tegelevad väikeses mahus raamatute kirjastamise teenuse osutamisega. Koondumise teate esitaja hinnangul oli raamatute kirjastamise käive Eestis 2010. aastal ligikaudu 25,565 milj. EUR-i, millest EG ja EPL-i käibed kokku moodustasid u. 10%. EPL-i käive moodustas kogu turumahust ligikaudu 5%, mistõttu käesoleva koondumisega lisandus u. 2,5%.

Arvestades koondumise tulemusel tekkinud madalat turuosa, võib järeldada, et käesolev koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsitingimusi raamatute kirjastamisel Eestis. Seetõttu ei ole kaubaturu põhjalikum analüüs käesoleval juhul vajalik.

Vertikaalselt seotud kaubaturud

Lisaks eelnevalt nimetatud kaubaturgudele, tegeleb EG ka trükiteenuste osutamise ning perioodika kojukandmisega, mis on perioodika kirjastamisele vertikaalselt järgnevateks äritegevusteks. Trükiteenuseid pakub EG tütarettevõtja AS Printall ning perioodika kojukannet teostab EG ja EM-i ühise valitseva mõju alla kuuluv ettevõtja AS Express Post (varajane kojukanne) ja riigile kuuluv ettevõtja AS Eesti Post (varajane ja päevane kojukanne). AS Printall trükkis koondumise eelselt ning trükib ka koondumise järgselt EPL-i poolt väljaantavaid ajalehti Eesti Päevaleht ja Linnaleht. Seega ei mõjutanud antud koondumine konkurentsiolekorda trükiteenuste osutamisel. Samuti ei avaldanud antud koondumine mõju AS-i Express Post ja AS-i Eesti Post poolt koju kantavate perioodikaväljaannete valikule. Seetõttu ning arvestades lisaks, et antud koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsi tingimusi ka horisontaalselt seotud perioodika lugeja ja reklaamipinna müügi kaubaturgudel, ei ole antud juhul vertikaalselt seotud kaubaturgude täpne piiritlemine vajalik.

Hinnang koondumisele

Konks § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 kohaselt omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul

tegutseda sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Käesoleva koondumisega ei kaasne olulisi muutusi kaubaturgudel – ei toimu koondumist erinevate väljaannete vahel, muutub vaid valitseva mõju struktuur Eesti Päevalehte väljaandvas ettevõtjas ühiselt valitsevalt mõjult ainuvalitsevale mõjule. Seetõttu ei mõjuta antud koondumine oluliselt ka konkurentsitingimusi kaubaturgudel, kus tegutsevad koondumise osalised.

Ajalehe Eesti Päevaleht kõige lähedasemaks konkurendiks olev teine eestikeelne üleriigiline päevaleht Postimees on oluliselt suurema käibega nii perioodika lugeja kaubaturul kui ka reklaamipinna müügi kaubaturul. Seetõttu ei ole EPL-il võimalik tegutseda nendel kaubaturgudel sõltumatult konkurentidest ega ka ostjatest. Varustajate osatähtsus on perioodika lugeja kaubaturul ja reklaamipinna müügi kaubaturul marginaalne, kuna perioodika kirjastajad varustavad ennast nendel kaubaturgudel tegutsedes valdavalt ise. Samuti ostab EG sisse trükiteenust kontsernisiseselt ettevõtjalt AS-ilt Printall. Raamatute kirjastamise kaubaturul tekkis koondumise tulemusel 10% turuosa. Seega ei tekkinud koondumise tagajärjel selle kaubaturul turgu valitsevat seisundit. Vertikaalselt seotud kaubaturgudel, mis hõlmavad endas trükiteenuste osutamist ja perioodika kojukannet, ei kaasnenud käesoleva koondumise tulemusel muutusi. EPL ja AS Linnaleht ostsid vastavalt Eesti Päevalehe ja Linnalehe trükkimiseks koondumise eelselt ning ostavad ka pärast koondumist trükiteenust AS-ilt Printall. Eesti Päevalehe kojukannet teostasid enne koondumist ning teostavad ka pärast koondumist AS Express Post ja AS Eesti Post, Linnalehte jaotasid koondumise eelselt ja jaotavad ka pärast koondumist Tallinnas, Tartus ja Pärnus laiali kolm erinevat ettevõtjat, igas piirkonnas üks ettevõtja.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesolev koondumine ei mõjutanud oluliselt konkurentsiolekorda koondumisega hõlmatud kaubaturgudel Eestis. Koondumise tulemusel ei tekkinud ega tugevnenud turgu valitsev seisund mitte ühelgi kaubaturul KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

otsustan:

anda luba AS Ekspress Grupp ja Eesti Päevalehe AS koondumisele

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 02.09.2011 otsuse nr 5.1-5/11-019 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastav koht on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Veiko Ilves/ 20.09.2011